

4. SOBRE LA MEVA DEDICACIÓ PERSONAL EN UNA ESCOLA CONFENSIONAL CRISTIANA...

4.1. Les arrels que, a manera de principis orientatius, conformen l'actuació desitjable a l'aula, en un sentit ampli, durant el procés educatiu

Cal tenir present que els interessos del alumnes pre-adolescents i adolescents van canviant i que l'educador ha d'auscultar-los seriosament per diagnosticar la situació i aplicar-hi el [tractament de la motivació](#), principal motor pedagògic, per fer percebre a cada alumne/a la satisfacció que proporciona el tarannà constant de cada dia i el benefici que aporta el seu treball.

L'alumnat restarà ben predisposat perquè li'n creixi la llavor educativa, si el professorat -com a model i/o referent- sap contagiar l'aula d'engrescament i vessa, amb saviesa personal i sense dicotomies, tota la seva personalitat amb aquell delit que ha d'impregnar l'acte acte educatiu d'una atmosfera on s'hi experimenti:

- La pau [confiança i serenor, assossec, serenitat, placidesa, tranquil·litat]
- L'estimació [respecte, servei, consideració, empatia, comprensió, amistat]
- La bondat [capteniment, generositat, bonhomia, indulgència, tolerància]
- La veritat [coherència, claredat, nitidesa, veraç, transparència, pulcritud]
- La justícia [equilibri, objectivitat, imparcialitat, rectitud, legítim, honradesa]
- El reconeixement [agraïment, congratulació, felicitació, acceptació, aprecí]
- L'exigència [capteniment, disciplina, serietat, constància, correcció, mesura]
- L'esperança [superació, confiança, força, optimisme, alegria, satisfacció]

L'exercici més senzill, l'activitat responsablement treballada, la companyonia cordial del professorat, la col·laboració activa amb els pares, el tarannà compassat de cada jornada..., res s'esmuny, tot té ressò en el procés educatiu de cada alumne/a i cada situació esdevé ferment de creixença, preparació per a la vida social.

Qui ha decidit d'exercir la seva vocació d'educador o ha posat al servei dels altres la seva qualificació professional ha de conèixer, evidentment, el camp de treball que se li ofereix i ser coherent en la realització de la tasca / missió confiada. Dificultats? Les pròpies d'aplicar [l'Ideari o Caràcter propi de l'escola](#) amb convicció i coherència.

Tanmateix, si alguna cosa puc manifestar, per a la superació de qualsevulla dificultat, és la de rescatar els documents vertebradors que, de ben segur, poden il·luminar el camí que hom ha emprès:

4.1.1. L'estudi atent de la «Declaració sobre l'Educació Cristiana» del Concili Vat.II

El Concili Vaticà II va promulgar ensenyaments eclesials que els tenim recollits en diversos Documents i dins d'una escala d'importància doctrinal que configuren les Constitucions, els Decrets i les Declaracions. Entre les Declaracions hi trobem:

- La «Declaració sobre l'Educació Cristiana»

Aquesta declaració traça les línies vertebrals contemporànies pel que fa a la tasca educadora cristiana amb un llenguatge molt proper i amb gran riquesa de contingut: parla de la llibertat d'elecció de les escoles, dels educadors i els dots d'intel·ligència i sentiments que han de tenir i de la seva preparació, renovació i adaptació, del patrimoni cultural, de la promoció dels valors, de la preparació de l'alumnat per a la vida professional i de la participació de tota la comunitat educativa...

4.1.2. El «Sistema preventiu» salesià escrit per Sant Joan Bosco i adaptat als nostres dies

La Congregació salesiana, pel que fa a la seva intervenció educativa en les seves obres, especialment en les escoles disseminades a les diverses delimitacions mundials -anomenades Inspeories-, practica el que el seu fundador, Sant Joan Bosco, convingué en nomenar:

- «Sistema preventiu»

La «Pedagogia salesiana», doncs, descansa plenament en la raó, l'espiritualitat i en l'estimació (amabilitat-bondat). Es tracta d'un sistema que pretén barrejar-se entre els joves tot compartint la seva vida i oferir una visió positiva del món, però amb atenció especial als autèntics valors, al diàleg especialment, a la força del bé que resideix en el si de cadascú, al respecte de les normes raonables, a la flexibilitat i persuasió respecte de les diverses propostes d'acció, a l'espiritualitat compromesa i a l'amabilitat com a resultat de l'estimació.

D. Bosco humanitza el «Sistema preventiu» de la seva obra sota la base de tres dimensions:

- **Des de la «raó». Tot ha de ser raonable: el reglament, l'ambient, els gustos o diversions espontànies, els premis i càstigs. D'aquesta manera l'educand pot satisfer dues necessitats fonamentals com en són l'actuar lliurement i refermar la seva pròpia personalitat.**
- **Serà «l'espiritualitat» la dimensió que donarà sentit a tot el procés educatiu perquè l'alumne/a arribi a tenir una experiència del Transcendent, de tal manera que pugui assumir la seva vida a favor d'una missió social mitjançant el compliment de les pròpies obligacions amb l'alegria de tenir neta i en pau la seva consciència.**

- I en relació a «l'amabilitat», fruit de l'estimació profunda, aquesta ha de vivificar tot el procés a través de relacions amables i cordials, orientant la tasca, sobretot, als més necessitats i marginats. Hi calen aquí demostracions d'afecte sincer i activitats apropiades (música, joc, art...) per tal de desenvolupar diverses capacitats amb espontaneïtat i alegria.

Cal destacar, no obstant, l'aportació pedagògica de [Pietro Braidó](#), la bibliografia de la qual ha estat una font d'inspiració i d'estudi a diferents Universitats del món salesià i d'altres.

4.1.3. Les maneres d'actuar segons les «Característiques de l'Educació de la Companyia de Jesús» i l'orientació metodològica del «Paradigma pedagògic ignasià»

Un estudi en profunditat de la «[Ratio Studiorum](#)» (1599) el podem llegir en el treball que Carmen Labrador, catedràtica de Teoria educativa i Història de l'Educació de la Universitat Complutense de Madrid, intitulà «[La Ratio Studiorum de 1599. Un sistema educativo singular](#)». Es tracta d'un primer document sobre l'educació de la Companyia de Jesús en què s'especifica la concepció educativa, el pla d'estudis, la metodologia, la funció dels mestres, les relacions d'aquests amb els estudiants i l'organització escolar.

D'aquest document anteriorment citat, a posteriori, en surten altres documents que, per la seva importància, em cal mencionar tot seguit:

- [Les «Característiques de l'Educació de la Companyia de Jesús»](#)
- [«La manera de procedir en un Centre de la Companyia de Jesús d'acord amb les Característiques de l'Educació»](#)

En aquests documents se sintetitza la proposta de la [Companyia de Jesús](#) de prendre Jesús de Natzaret com a model de vida, a més a més de oferir la visió ignasiana del món, el discerniment personal de les persones, la formació dels homes i dones per als altres, la preocupació per als més pobres, la inquietud social, el reconeixement de la dignitat de la persona, l'excel·lència o el «magis» ignasià, els mètodes de treball, la preparació per a la vida, l'aportació personal a la comunitat educativa...

Concretament i en referència a la proposta metodològica del «[Paradigma Pedagògic Ignasià](#)» (PPI) s'analitzen les fases estratègiques indispensables i aplicables a qualsevol tipus d'acció educativa (sigui d'aprenentatge curricular, sigui respecte d'actuacions o fets o bé sobre temàtica diversa...). Aquestes estratègies queden determinades per «l'anàlisi del context», «l'esforç de la reflexió», «la percepció de l'experiència», «la dinàmica de l'acció» i «els resultats de l'avaluació» al llarg de tot el procés que s'analitza.

Es pot llegir un magnífic article de Fernando de la Puente SJ, -CONEDSI- sobre [«La Pedagogia ignasiana, hoy»](#).

4.1.4. Les orientacions de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC)

Cal dir també que, atesa l'especificitat de Catalunya, respecte d'altres dites autonomies de l'Estat espanyol, en referència a qüestions educatives i al tarannà de les escoles adherides a la [Fundació Escola cristiana de Catalunya \(FECC\)](#), m'he beneficiat del suport i de les orientacions, documents, propostes, circulars, treballs, conferències, simpòsiums, etc., així com els continguts diversos penjats a les planes de seva pròpia [Web de la FECC](#) o bé en els [Reculls de premsa.](#), Fins i tot, ofereix un servei per escollir [Escoles del col·lectiu](#).

Considero que la susdita entitat ha tingut i segueix tenint els elements bàsics i equilibrats de tradició i d'innovació pedagògica a favor del sistema educatiu que perviu entre nosaltres. Una àmplia literatura sobre l'educació cristiana ha quedat esmerçada puntualment i ben definida en les obres escrites dels darrers secretaris generals:

- [Francesc Riu i Rovira de Villar](#)
- [Enric Puig i Jofre](#)

Tota escola ha de tenir l'anomenat [«Projecte educatiu de Centre»](#). La FECC ha traçat la construcció conceptual dels documents prescriptius perquè cada escola adherida al seu sistema l'adapti segons les possibilitats i/o necessitats de l'entorn on s'imparteix l'acció educativa. Evidentment, els principis que guien una escola cristiana i els objectius que es pretenen assolir, marquen un camí a recórrer al llarg de tot el procés educatiu i són per tant, una proposta activa en què tota la Comunitat educativa (alumnes, pares, personal docent i no docent...) s'hi ha de veure implicada en un esforç constant i amb el goig de dur-ho, tot plegat, a bon terme. A manera d'exemple incloc aquí [l'Ideari](#) d'una de les escoles inscrites a la xarxa de la FECC i que correspon al conjunt d'escoles de la Fundació Jesuïtes Educació.

4.2. Una reflexió sobre una qüestió cabdal -la disciplina- i el seu enfocament

Un aspecte, a banda, que voldria ressenyar és el tractament sobre l'exigència / disciplina. Un tema que avui dia em sembla que costa de d'aplicar i que d'aparença senzilla en la seva escorça, amaga una llavor de gran potencialitat de cara a la creixença personal i al tarannà acadèmic dels alumnes. L'exigència és un tema que es connecta amb el tractament de la diversitat i fa referència a la disciplina, correcció o capteniment en el «saber estar i conviure». Suposa una tasca en què l'acció i el suport de la companyia de l'educador ha de maldar per extraure de l'alumne/a totes les potencialitats, però equilibrant l'escalfor de la «comprensió» més evangèlica (refereixo el «misereor super turbam» i la interpretació de la paràbola de la multiplicació dels pans com un acte d'intercanvi de bens consignat a Mt. 14, 13.21 / 15, 32-38), amb el «magis» de l'excel·lència ignasiana (certament inspirat en el nucli de la paràbola dels talents de Mt. 25, 14-30).

4.2.1. De com s'ha transitat d'un «sistema autoritari» a les «formes democràtiques»...?

De l'autoritarisme imposat sobre prou persones que visqueren temps de dictadura ja superats i d'obediència cega, s'ha arribat a una llibertat -freqüentment mal entesa- i a formes d'actuació massa desinhibides. Nogensmenys, dins d'una gran sensibilitat i un reconeixement sincer dels drets humans i els dels propis infants, amb l'adquisició del valor democràtic de participació en la vida comunitària.

4.2.2. De com s'ha transitat des d'un «sistema elitista» a un altre de «sistema d'oportunitats»...?

D'un sistema educatiu elitista s'ha passat a un sistema d'oportunitats per a tothom. Ara bé, el valor de la lluita i de l'esforç per a la consecució de les coses s'ha amollat en els contravalors de la recerca de l'èxit sense l'esforç, a causa del fàcil consum i el predomini d'una societat materialista / hedonista imperant. És indiscutible que la millora del nivell de vida ha proporcionat grans avantatges, però també ha accentuat i provocat l'egoisme, la manca d'il·lusió i cert cansament.

4.3. Una mirada al passat, el camí del present i l'albirar del futur

La caricatura, doncs, de la imatge vertiginosa d'avui dificulta la lectura pausada i, en conseqüència, redueix la possibilitat de reflexió tan necessària. I, sense reflexió, hi ha més perill que un desenvolupament superficial de l'acció faci trontollar, malauradament, el capteniment de la vida.

Vet aquí algunes propostes que, pel seu dens contingut, poden ajudar a mirar el passat, acompanyar el camí del present i no menystenir l'albirar el futur:

- El mirar cap al passat per «aprendre de la història». Aprofitar, doncs, el patrimoni cultural i rescatar del passat aquelles experiències valuoses de persones -moltes vegades amb intuïcions molt creatives- que han resultat eficaces.
- El fer camí avui: la meua proposta s'orienta vers «l'aplicació del paradigma pedagògic ignasià» sobre cada situació. És a dir, emprar aquella dinàmica que suposa «l'anàlisi del context», «la vivència o experiència» de cada situació, «la reflexió sobre el fet», «la disposició / decisió de l'acció» i, evidentment, el «compromís de realitzar una avaluació» del resultat.
- L'albirar l'esdevenidor per viure en la confiança que «l'educació és una tasca esforçada, els fruits de la qual maduren a molt llarg termini». Passats molts anys, situats en el futur, ressona en cada persona que va compartir la nostra tasca / companyia educativa el referent o model d'aquells pensaments verbalitzats que no hi donarem importància, la munió de sentiments manifestats a flor de pell, totes les actituds mantingudes en el capteniment del dia rere dia.

4.4. Educació compartida entre l'escola i els pares, tot formant una Comunitat educativa

Els fills es desenvolupen i maduren a poc a poc, però les responsabilitats dels pares augmenten en proporció a la seva creixença. El temps passa i el dia a dia va evidenciant que, avui més que mai, se'ls ha de reunir al voltant d'algun àpat de la jornada, donar-los conversa, gratificar-los quan calgui, escatir on van i saber amb qui es relacionen, mantenir-los dins d'una austeritat de vida, interessar-se i involucrar-se en les seves activitats d'estudiants i -de comú acord amb l'escola- respectar i col·laborar amb les decisions de la institució educativa, controlar-los els programes informàtics, el temps dedicat a la televisió, a la utilització de mòbils i/o d'altres aplicacions informàtiques, equilibrar les seves responsabilitats amb les concessions oportunes, reconvenir-los tantes quantes vegades faci falta, realitzar amb ells activitats conjuntes (visites a museus, lectures, esports, cinema, excursions i/o altres temes lúdics...), no tenir por d'assenyalar-los límits i de dir-los un no clar i rotund quan esdevingui necessari, sostenir-los en les seves pors i crisis, assignar-los tasques domèstiques, incorporar-los a grups i/o a comunitats on -segons les conviccions de cada família- puguin créixer en la fe religiosa o aprendre a ser humanament i voluntària solidaris, presentar-se com a referents i/o models en els diferents àmbits de la vida tan social i laboral com matrimonial i espiritual.

I tot això -que no és pas poc- acomboiar-ho des de l'estimació i el diàleg, sense perdre el nord i assenyalant, des d'un bon principi, el rol que dins del nucli familiar a cadascú/na li'n pertoca... Un programa gens fàcil, però de claredat meridiana perquè *«si els fills quan són petits no et deixen dormir, de més grans et fan perdre la son»*. O aquelles altres expressions que corren entre nosaltres com aquella que *«resulta més fàcil educar una tribu que un fill»* o la que explicava un psicòleg en afirmar que *«abans de casar-se tenia sis teories oportunes sobre com educar un noi o una noia, però que des del moment de la naixença del primer fill, s'havia quedat sense cap teoria»*.

Ara bé, aquestes consideracions no han de ser cap obstacle per decidir l'arribada d'un/a fill/a al món, ja que ells són el goig de la família tal i com ens diuen les sàvies sentències orientals:

- **«L'herència de Déu són els fills, els descendents són la millor recompensa. Són com fletxes en mans d'un guerrer i feliç l'home que se n'omple el carcaix».** (Salm 126).
- **«Els teus fills seran com branques d'olivera al voltant de la teva taula. Tant de bo que puguis veure els fills dels teus fills».** (Salm 127).

I tot això exposat no treu que els pares haguem d'acompanyar la creixença dels nostres fills, deixar que es vagin identificant en la seva pròpia personalitat, conrear el diàleg sense cap mena de desànim, respectar-los la seva intimitat i estimular-los a prendre el vol pel seu compte amb una atenció i cura responsable. Una tasca certament difícil, arriscada i complexa que no s'aprèn en els llibres, sinó en l'aiguabarreig dels encerts i les equivocacions del dia rere dia.

Cal recordar que -tractant-se d'educació, com art que és- s'ha de tenir l'ull viu i atent, però posar molt d'amor en l'altre. D'aquesta manera les situacions, els esdeveniments, les dificultats i cadascuna de les persones al nostre redós ens

entraran més amorosides, no ens faran mal i, fins i tot, ens provocaran a somriure dolçament.

4.5. Les relacions interpersonals

En referència al tracte amb les persones, he procurat aplicar aquell concepte que tantes vegades he hagut de treballar amb els alumnes perquè el possessin en pràctica: «saber estar i conviure».

Efectivament:

- «Saber estar i conviure» -un art construït no sense esforç- enalteix a qui el practica i pretén ajudar a què, en el decurs de les nostres relacions i intervencions, ningú se senti mai ferit o negativament sorprès. Ans al contrari, tant de bo que tota relació amb l'altre/a pugui esdevenir sempre oxigenador, curatiu i gratificant. Resulta ser molt plaent experimentar l'ajuda dels altres en els moments difícils i turmentats.
- «Saber estar i conviure» en pau és un repte a l'íestable tarannà del nostre dia a dia... El tracte afectuós entre nosaltres, la comprensió davant de qualssevilla deficiències i el suport recíproc ajuden a fer més planera i engrescadora la tasca que tots junts duem entre mans.
- «Saber estar i conviure» contribueix a augmentar el goig de la convivència. Però, ens cal tenir molt present, no només el valorar, comprendre i l'ultrapassar les fronteres de la genètica de cadascú/a, l'entorn social i històric de cada persona i la seva consciència, sinó saber distingir l'error i les febleses (que caldrà prevenir i/o corregir) i la persona que la malencerta a qui sempre hem de respectar, comprendre i ajudar.

En definitiva, atesa la nostra condició humana resulta imprescindible suplir les limitacions i les carències pròpies i les de l'altre/a amb molta comprensió i paciència i reemplaçar les dificultats estructurals, com es pugui, però amb creativitat, enginy i crítica constructiva. Tant de bo que el suport de les persones que ens envolten ens tanqui les portes del desassossec i ens obri el nostre cor a la bondat, a la pau, a la veritat, a la unitat i a la justícia, grans valors humans i cristians que he observat i he experimentat en la mirada i en el bon fer dels altres. Però si és també obligat de tenir un ull ben viu perquè la nostra tasca resulta prou arriscada i complexa, ens cal posar tota l'estimació en l'altre ull perquè, d'entre tots els valors, l'amor n'és el principal.

4.6. Dues entrevistes relacionades amb el món de l'educació

4.6.1. Casimiro Bodelón

El magisteri (magister) contraposat al ministeri (minister). Una entrevista a un company meu on s'hi analitza el temps en què l'alumnat passa per la «placenta» de

l'escolarització. Vet aquí el [VIDEO DE L'ENTREVISTA](#) en què la periodista Carmen Serrano parla amb el seu professor [Casimiro Bodelón](#) en un programa de TV1 «*La Mañana*». Company meu de la dècada dels anys seixanta, amb formació humanista de Filosofia i Lletres i de professió psicòleg clínic. Algunes de les seves obres publicades:

- «*Comunicación humana. Utopía y realidad*»
- «*La casa de Bernarda Alba, símbolo de represión femenina*»
- «*Sexualidad y moral católica*»
- «*La familia nuestra de cada día, o todo queda en casa*»
- «*Aprendiendo a amar o la importancia de la sexualidad en el matrimonio*»
- «*El educador y su tarea de acompañante*»
- «*La educación como comunicación*»

4.6.2. Carles Monereo

Ell és un brillant antic alumne meu de la dècada dels anys 70 a l'Escola salesiana de Snt Josep de BCN-Rocafort. [Carles Monereo](#), un referent important en el camp educatiu. Vet aquí el [CONTINGUT DE L'ENTREVISTA](#). Actualment és professor de Psicologia Bàsica, Evolutiva i Educativa a la Universitat Autònoma de Barcelona, on hi dirigeix un equip d'investigació, [SINTE](#). Reconegut institucionalment i amb un gran prestigi: un exemple és que els seus treballs inicials es recopilaren en l'obra:

- «*Estrategias de enseñanza y aprendizaje de la vida*» Ed. Graó, Barcelona 1994. Un punt de vista psicoeducatiu basat en la identitat humana, un manual de referència en moltes universitats espanyoles i llatinoamericanes -avui ja per la 19 edició-.

D'algunes de les seves darreres obres n'esmento les següents:

- «*Docentes en tránsito. Análisis de incidentes críticos en secundaria*».
- «*La Identidad en Psicología de la Educación: necesidad, utilidad y límites*».
- «*Pisa como excusa. Repensar la evaluación para cambiar la enseñanza*».
- «*La autenticidad de la evaluación*».
- «*La evaluación auténtica en Enseñanza Secundaria y universitaria: investigación e innovación*».
- «*Psicología de la Educación Virtual*».

4.7. Els valors que necessita un/a alumne/a que ja porta temps a l'escola i que s'endinsa progressivament en els quefers de la societat

En un [discurs de cloenda](#) de 4t d'ESO (2007) que se m'oferi de pronunciar, després de reflexionar sobre algunes característiques del món actual, vaig proposar als alumnes un rearmament per poder acarar i superar amb èxit les xacres que ens envolten. Doncs bé, vet aquí algunes orientacions:

- «Cal que no perdeu la confiança en vosaltres mateixos i en les vostres capacitats. Mireu: la nostra societat se'ns ha tornat extremosament individualista, molt enfrontada i escandalosament consumista. Malauradament impera amb freqüència la llei del més fort amb noves formes d'esclavatge social, econòmic i psicològic. Per això, heu de saber defensar-vos de la mediocritat i de qui, amb enganys i amb mètodes inconfessables, no porta bé la seva vida ciutadana. Però no amb violència, sinó amb el raonament i el coneixement de les lleis, amb la voluntat decidida a no deixar-se atrapar per paranys difícils de sortir-ne i amb els recursos que facilita l'Estat democràtic de dret... »
- «...Cal que seguiu adquirint, en el decurs dels dies, una bona preparació intel·lectual i professional continuades amb una capacitat sempre oberta per aprendre i millorar constantment i a ser sanament crítics davant de les injustícies. Una gran part de la humanitat pateix fam i misèria i són innumbrables les persones que encara no saben de llegir ni d'escriure. L'obrir-se cap a la consciència social eixampla el cor. Si davant dels problemes que sorgeixen -diferents segons les èpoques- copsem avui que les actituds imperants són d'exclusió, de racisme, de predomini, de xenofòbia o de defensa, penso que el millor és equipar-se d'una bona dosi de tolerància, de respecte, de solidaritat, de comprensió i d'estimació sincera i, sobre tot, estar disposat a dedicar esforços, temps, energies, cor i intel·ligència per ajudar -des de les possibilitats grans o més minses de cadascú/na- a aquells que més ho necessiten... »
- «... Però també és molt important no deixar de conrear la intel·ligència emocional. És a dir, l'aprendre a relacionar-se, a saber estar i conviure amb les persones iguals o diferents a nosaltres, sigui amb els companys de cada dia o els no tan amics, amb els pares i el professorat, amb la gent coneguda i la que tenim més a prop, amb la parella que formeu, amb la gent de l'estudi o del treball, amb tots aquells que són amb nosaltres i constitueixen el proïsme. Aquesta és una gran tasca objecte d'atenció diària i que s'aprèn escoltant, coneixent, comprenent, mostrant empatia (posant-se en el lloc de l'altre/a) i estimant tot fent servir l'estratègia cabdal del diàleg. Tot i que l'egoisme i la falsedat predominen en la nostra societat, el lluitar per aconseguir personalment una bona base de sinceritat, d'honestedat, d'altruisme, de justícia, de bondat i de formes elegants, tot plegat, pot ajudar molt a viure en pau amb un mateix i amb els altres...»
- «... I si algú de vosaltres té la sort de conèixer Jesús de Natzaret, el seu seguiment, traduït en obres eficaces i compromeses, pot ajudar a viure amb sentit ben ple la vida i «passar», sense cremar-se, de les absurditats escampades i que serpentegen arreu, com en són el món devorador de la droga, de les malalties inexplicablement buscades, de les frivolitats morboses, inútils i

sense sentit, de les infidelitats doloroses, del mal punyent o del pecat. Tant de bo que cadascú/na escolti en la fondària de la consciència la veu que ressona en l'interior del cor que convida a estimar i a discernir el propi projecte personal».